

এমবিএ কর্তৃত ম্যানেজমেন্টের সম্প্রসাৰণ

ডঃ দেবৰত লাহিড়ী

অধ্যাপক ইকফাই বিশ্ববিদ্যালয়

ভাৰতবৰ্ষেৰ মোট জনসংখ্যাৰ ৭০ শতাংশ গ্ৰামীণ এলাকাৰ বাসিন্দা। গড় আভ্যন্তৰীন উৎপাদনেৰ ৫০ শতাংশ অবদান এনেছৈ। দেশৰ অৰ্থনৈতিক ও ভাৰতবৰ্ষেৰ উন্নয়নে গ্ৰামীণ জনগনেৰ অবদানেৰ কথা চীকাৰ কৱেছেন। সংখ্যাধিক ও সৰ্বাধিক খাদ্য উৎপাদনেৰ কাৰণে ভাৰত সরকাৰ গ্ৰামীণ কেক্ষকে সৰ্বাধিক গুৰুত্ব দিয়ে থাকে। কৃষি কেক্ষ থেকেই ১৮ বিলিয়ন টাকা নেট

আতকগণ বহুবিধ কৰ্মসংহানেৰ পৰিসৱ সম্পর্কে ততটা ওয়াক্বিহাল নন বলেই মনে হয়। এই বিষয়ে আতকোন্তে ছাত্রাবীদেৰ জন্য বিক্রয় ও বিপনন, ব্যাংকিং, আধিক সংস্থা ও সৱৰৰাহ চেইন ব্যবস্থাপনা, জয়া, মানবসম্পদ ব্যবস্থাপনা, সাধাৰণ ব্যবস্থাপনা এবং প্ৰকল্প ব্যবস্থাপনায় বহুবিধ কাজেৰ সম্ভাৱনা আছে।

আতকোন্তেৰ গ্ৰামীণ ব্যবস্থাপনায় অধ্যয়ণৰত

ট্ৰেড উচ্চত হয়ে থাকে। এতে ইহাই প্ৰমাণিত হয় যে, আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য প্ৰক্ৰিয়ায় কৰিব অবদান পৰিবেৰা কেক্ষেৰ চাহিতে অনেক বেশি।

বৰ্তমান নিষ্ঠুৱ ব্যবস্থাপনার কাৰণে মোট বাজেট বৰাদেৰ ১৮ শতাংশ গ্ৰামীণ উন্নয়নেৰ জন্য পৌছায়। অতএব, গ্ৰামীণ অৰ্থনৈতি সৃষ্টিভাৱে পৰিচালনাৰ জন্য অধিক সংখ্যায় শিক্ষিত পেশাদারেৰ প্ৰয়োজন। পলী অৰ্থনৈতিৰ উন্নয়ন ও ব্যবস্থাপনার জন্য নৃতন প্ৰশিক্ষিত প্ৰজন্মেৰ প্ৰয়োজন হয়ে থাকে।

গ্ৰামীণ উন্নয়নেৰ পৰিচালনাৰ মধ্যেই ভাৰতবৰ্ষেৰ উন্নয়ন সম্ভৱ। বিভিন্ন কৰ্মসূচিৰ সফল বাস্তুবায়নেৰ জন্য পৰিকল্পনা, পৰ্যবেক্ষণ এবং মূল্যায়নেৰ জন্য দক্ষ লোকেৰ দৰকাৰ। এজন্যেই কৰাল ম্যানেজমেন্ট শিক্ষিতদেৰ পেশাদাৰী জ্ঞানেৰ সাথে খুব ঘনিষ্ঠভাৱে কাজ কৰাৰ জন্য প্ৰতিশ্ৰুতিবদ্ধ থাকা দৰকাৰ। ভাৰত সৱৰকাৰ ছাড়াও বহুবিধ অ সৱৰকাৰী, স্বেচ্ছাসেৰী, কৰ্পোৱেট, ব্যক্তিগত ও বহুজাতিক সংস্থাসমূহ গ্ৰামীণ এলাকাৰ উন্নয়নে নানাৰিধি উপায়ে ভূমিকা পালন কৰে। গ্ৰামীণ এলাকাৰ উন্নয়নে এইসব সংস্থায় বহুসংখ্যক প্ৰশিক্ষিত পেশাদাৰ লোকেৰ দৰকাৰ।

এই আলোচনায় কৰাল ম্যানেজমেন্ট বা গ্ৰামীণ ব্যবস্থাপনা বিষয়ে আতকোন্তেৰ কৰ্মসংহানেৰ বিষয়ে কিছু অবশ্যই বলা দৰকাৰ। গ্ৰামীণ ব্যবস্থাপনায় প্ৰশিক্ষিত

ছাত্রাবীদেৰ সৱৰকাৰী, পাবলিক সেক্টৱ, বে সৱৰকাৰী সংস্থা এবং বিভিন্ন এনজিওভে পৰেক ও প্ৰামৰ্শনিতা হিসাবে কৰ্মসংহানে সুযোগ রয়েছে। ভাজাড়া কৰ্মসংহান হতে পাৱে সমবায় কেক্ষে এবং কৃষি ব্যবসায়। স্বাস্থ্য, শিক্ষা, আৰাসন ও সেচ ব্যবস্থাৰ সফল কৰায়ণেও গ্ৰামীণ ব্যবস্থাপনায় প্ৰশিক্ষিত ছাত্রাবীদেৰ বেশ কদৰ রয়েছে।

বিএসনি (এইচিকলচাৰ) বিষয়ে আতকদেৰ জন্য এমবিএ কৰাল ম্যানেজমেন্ট একটি অতি আৰশ্যক ও সময়োপযোগী কোৰ্স। উচ্চ পেশাগত দিক দিয়েও এটা অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। আতক কোৰ্স পড়ে গুৰুত্ব সৱৰকাৰী চাকুৰীৰ আশাৰা বনে না থেকে সংশ্লিষ্ট ছাত্রাবীদাৰ দুই বছৱেৰ এমবিএ কৰাল ম্যানেজমেন্ট কোৰ্স কৰলে তাদেৰ চাকুৰীৰ সম্ভাৱনা অনেকটা বেড়ে যাবে। খাদ্য ও কৃষিজাত দ্রব্য প্ৰক্ৰিয়াকৰণ, সার ও কুনি বীজ এবং পৃষ্ঠিকৰণ দক্ষতাশৈলী এদেৰ কৰ্মসংহানেৰ সম্ভাৱনাই বেশী থাকে।

স্বাভাৱিকভাৱেই প্ৰশংসন জাগতে পাৱে, ত্ৰিপুৱায় কী এমবিএ কৰাল ম্যানেজমেন্ট কোৰ্সে পড়াৰ সুযোগ আছে? অবশ্যই। সময় পূৰ্বৰেতু ভাৱতে একমাত্ৰ ইকফাই বিশ্ববিদ্যালয় ত্ৰিপুৱাতেই এই কোৰ্স পড়ানো হয়। দু বছৱেৰ কোৰ্সে ভৱিষ্যত হওয়াৰ জন্য ৪৫ শতাংশ নম্বৰৰ সহ আতক হওয়া বাছুনীয়। তপশিলি জাতি, তপশিলি উপজাতি এবং পশ্চাংপদ শ্ৰেণীৰ জন্য প্ৰাণৰ নথৰে পাঁচ শতাংশ ছাড় দেওয়া হয়।

75 CM